

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.011.03.2018
P/18/060

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach
al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce
T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05
lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/060 - Zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez administrację publiczną i państwowe osoby prawne.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2016 r. do 30 czerwca 2018 r., a także działania wcześniejsze, o ile miały wpływ na zagadnienia objęte kontrolą.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontrolerzy</i>	1. Piotr Fatałski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/69/2018 z dnia 29 sierpnia 2018 r. 2. Barbara Jaros, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/74/2018 z dnia 4 września 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Kuratorium Oświaty w Kielcach (dalej: Kuratorium Oświaty), al. IX wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Kazimierz Mądzik, Świętokrzyski Kurator Oświaty (dalej: Kurator Oświaty) od 7 marca 2016 r. Wcześniej, od 10 kwietnia 2008 r. do 1 lutego 2016 r. Kuratorem Oświaty była Małgorzata Muzoł, a od 1 lutego 2016 r. do 6 marca 2016 r. pełniącym obowiązki Kuratora Oświaty był Grzegorz Bień. (dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Kuratorium Oświaty w ostatnich trzech latach nie podejmowało z własnej inicjatywy działań zmierzających do zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ograniczając się jedynie do wymaganego przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej² zamieszczania w ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska informacji o pierwszeństwie w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Pomimo tego w okresie objętym kontrolą wzrosło zatrudnienie oraz wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych z 2,9% do 5,4%. W ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska pracy podawano nierzetelne informacje o warunkach pracy, istotnych dla osób niepełnosprawnych. Na skutek błędnego sprawdzenia *testu wiedzy* (pierwszy etap postępowania) podczas postępowania kwalifikacyjnego wyeliminowano z postępowania osobę niepełnosprawną, uniemożliwiając jej ubieganie się o zatrudnienie w drugim etapie postępowania. Ogłoszenia o naborze zamieszczane na stronie Kuratorium Oświaty zawierały jedynie podstawowe informacje oraz link do pełnego ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM). Nie dokumentowano umieszczania ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska pracy oraz wyników naboru w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Kuratorium Oświaty.

W Kuratorium Oświaty stanowiska pracy były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Prawa pracowników niepełnosprawnych odnoszące się do czasu pracy, urlopów, przerw w pracy i płatnego zwolnienia od pracy były respektowane. Jedynie Kurator Oświaty nie wykorzystał zaległego urlopu wypoczynkowego, do którego prawo nabył w 2017 r.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według 3-stopniowej skali ocen jest nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie daje prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, Najwyższa Izba Kontroli stosuje ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienia.

² Dz. U. z 2018 r. poz. 1559.

Wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON) były rzetelnie naliczane oraz dokonywane terminowo i w odpowiedniej wysokości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Kuratorium Oświaty zatrudniało osoby niepełnosprawne, z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności. Na koniec 2016 r. były zatrudnione dwie osoby niepełnosprawne, na koniec 2017 r. – trzy osoby niepełnosprawne, na koniec stycznia i lutego 2018 r. – trzy osoby niepełnosprawne, a na koniec marca, kwietnia, maja i czerwca 2018 r. – cztery osoby. Osoby niepełnosprawne zatrudniano w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił na koniec 2016 r. – 2,9%, a na koniec 2017 r. – 4,1%. Na koniec pierwszych sześciu miesięcy 2018 r. wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio – 4,1%, 4,5%, 5,4%, 5,4%, 5,4% i 5,4%. (dowód: akta kontroli str. 9)

W latach 2016-2018 (I półrocze) jedna osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wystąpiła do Kuratora Oświaty o rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron. W ankiecie³ dotyczącej przyczyn odejścia z pracy pracownik wskazał przyczyny finansowe. W powyższym okresie jeden pracownik zatrudniony w Kuratorium Oświaty dostarczył orzeczenie o niepełnosprawności. Zatrudniono również jedną osobę niepełnosprawną w wyniku naboru na wolne stanowiska urzędnicze (szczegóły w dalszej części wystąpienia przy opisywaniu naborów). (dowód: akta kontroli str. 10-12, 98-102)

W okresie objętym kontrolą z osobami rozpoczynającymi pracę zawierano roczne umowy na czas określony, a następną umowę zawierano na czas nieokreślony. (dowód: akta kontroli str. 13)

1.2. Kuratorium Oświaty brało udział w projekcie *Badanie wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w instytucjach publicznych w województwie świętokrzyskim* współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Badanie przeprowadziło Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie. Celem głównym projektu było zwiększenie zdolności instytucji monitorowanej – Kuratorium Oświaty – do wdrażania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych poprzez analizę działań instytucji, sformułowanie rekomendacji dotyczących działań instytucji oraz weryfikację ich wykorzystania. Po przeprowadzonym badaniu sporządzono raport wstępny⁴, w którym zamieszczono rekomendacje dotyczące m.in. dostosowania strony internetowej Kuratorium Oświaty do standardu WCAG 2.0⁵, przeszkolenia pracownika w zakresie polskiego języka migowego do załatwiania spraw przez osoby niesłyszące oraz podejmowania działań usprawniających wykonywanie pracy przez zatrudnione osoby niepełnosprawne. (dowód: akta kontroli str. 133-139)

Kurator Oświaty wyjaśnił, że *rekomendacja dotycząca podejmowania działań usprawniających wykonywanie pracy przez zatrudniane osoby niepełnosprawne nie była konieczna, gdyż była i jest realizowana na bieżąco poprzez zapewnienie wyposażenia stanowisk pracy pracowników niepełnosprawnych z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb. Potwierdziła to kontrola Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 21 września 2018 r.* (dowód: akta kontroli str. 439-440)

Kuratorium Oświaty dostosowało stronę internetową dla osób niedowidzących, poprzez umożliwienie powiększania czcionki oraz wyświetlania żółtych napisów na czarnym tle. (dowód: akta kontroli str. 151-165)

³ Załącznik nr 1 do Procedury przeprowadzania wywiadu wyjściowego z pracownikiem odchodzącym z pracy na własną prośbę.

⁴ Do dnia zakończenia niniejszej kontroli Kuratorium Oświaty nie otrzymało raportu końcowego.

⁵ Web Content Accessibility Guidelines - to zbiór rekomendacji dotyczących ułatwień w dostępie do treści publikowanych w Internecie. Zalecenia te sformułowane są przede wszystkim z myślą o umożliwieniu korzystania z zamieszczanych w sieci informacji osobom niepełnosprawnym, chociaż stosowanie większości z tych wytycznych ułatwia korzystanie z publikowanych treści wszystkim użytkownikom.

[...]⁶, starszy specjalista ds. kadrowych wyjaśniła: *pracownicy którzy zgłosili chęć udziału w szkoleniu z języka migowego do 12 września 2018 r. nie rozpoczęli szkolenia. Tomasz Pleban Świętokrzyski Wicekurator Oświaty w lipcu br. nawiązał kontakt ze Stowarzyszeniem „Usłyszcie Nas” w sprawie udziału w szkoleniu pracowników Kuratorium Oświaty. Wstępnie ustalono termin rozpoczęcia szkolenia z języka migowego na październik br. Pracownicy mają otrzymać dofinansowanie z PFRON.* (dowód: akta kontroli str. 140)

Kuratorium Oświaty nie prowadziło innych poza ustawowymi działań informacyjnych upowszechniających wiedzę na temat możliwości ubiegania się o pracę przez osoby niepełnosprawne. Działania informacyjne dotyczące naborów na wolne miejsca ograniczały się do realizacji obowiązku wynikającego z ustawy o służbie cywilnej, polegającego na publikowaniu ogłoszeń o naborach. (dowód: akta kontroli str. 141)

Kuratorium Oświaty nie zawarło umowy lub porozumienia dotyczących współpracy z uczelniami ani z pełnomocnikami rektorów ds. studentów niepełnosprawnych. W czerwcu 2016 r. Kuratorium Oświaty na stronie internetowej opublikowało informację, że uczestniczyło w rządowym programie praktyk studenckich. Kuratorium Oświaty współpracowało z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach w celu upowszechnienia wiedzy wśród studentów o możliwości zatrudnienia. Współpraca odbywała się podczas bezpośrednich kontaktów i wydarzeń, w których uczestniczyli przedstawiciele obu instytucji i polegała na przekazywaniu informacji o możliwości zatrudnienia na stażu oraz odbycia praktyki w Kuratorium. Efektem tych działań była realizacja praktyk studenckich w Kuratorium Oświaty. W okresie objętym kontrolą osoby niepełnosprawne nie odbywały praktyki w Kuratorium Oświaty. (dowód: akta kontroli str. 141-142, 166, 170, 439-440)

W okresie objętym kontrolą Kuratorium Oświaty współpracowało z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach oraz Miejskim Urzędem Pracy w Kielcach. W wyniku współpracy 10 osób odbyło staż w Kuratorium Oświaty. Żadna z tych osób nie była niepełnosprawna. (dowód: akta kontroli str. 14, 141)

Kurator Oświaty wyjaśnił, że *rozpowszechniano informację o możliwości odbycia stażu w Urzędzie poprzez zgłoszenie do Powiatowego i Miejskiego Urzędu Pracy w Kielcach wniosków o zorganizowanie stażu. W związku z tym zostały przyznane staże dla dwóch osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w naszym urzędzie, które rozpoczną się w najbliższym miesiącu.* (dowód: akta kontroli str. 439-440)

Do zakończenia czynności kontrolnych Kurator Oświaty nie przedłożył dokumentów potwierdzających rozpowszechnianie powyższych informacji. (dowód: akta kontroli str. 441)

W celu zapewnienia równego dostępu do pracy dla osób niepełnosprawnych Kuratorium Oświaty podjęło współpracę w ramach projektu *Badanie wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w instytucjach publicznych w województwie świętokrzyskim*, przystosowało stronę internetową do potrzeb osób niedowidzących, a w ogłoszeniach o naborach wskazywano na pierwszeństwo zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W ramach realizacji powyższego projektu i wdrażania rekomendacji Kuratorium Oświaty współpracowało ze Stowarzyszeniem Nadzieja Rodzinie, Fundacją Usłysz mnie oraz PFRON. (dowód: akta kontroli str. 141)

1.3. Pracownicy Kuratorium Oświaty nie uczestniczyli w szkoleniach dotyczących wyłącznie problematyki osób niepełnosprawnych, natomiast dyrektor Wydziału Finansowo-Administracyjnego oraz starszy specjalista ds. kadrowych uczestniczyli w szkoleniu *Prawo pracy, czas pracy, RODO w stosunkach pracy w 2018 r. – jak interpretować zmiany i unikać popełniania wykroczeń*, w ramach którego omawiane były kwestie udzielania urlopów osobom niepełnosprawnym. W dniu 18 czerwca 2018 r. odbył się IV Dzień Otwarty dla służby cywilnej organizowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, podczas którego zrealizowano warsztaty dotyczące zagadnień stosunku pracy w służbie cywilnej, w tym zatrudniania osób niepełnosprawnych. Odbywały się również indywidualne konsultacje z ekspertami dotyczące m.in. zatrudniania osób niepełnosprawnych. W Dniu Otwartym uczestniczyło czterech pracowników Kuratorium Oświaty. (dowód: akta kontroli str. 16-27)

⁶ Tajemnica ustawowo chroniona: art. 5 ustawy o dostępie do informacji publicznej (ze względu na prywatność osoby fizycznej).

1.4. Pracownicy posiadający orzeczenie o stopniu niepełnosprawności byli pisemnie informowani o przysługujących im prawach wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷, w tym o tygodniowym i dziennym wymiarze czasu pracy, dodatkowym 10-dniowym urlopie oraz płatnym zwolnieniu w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. (dowód: akta kontroli str. 13, 28-35)

Starszy specjalista ds. kadrowych oświadczyła, że pracownicy posiadający orzeczenie o niepełnosprawności byli informowani o zbliżającym się końcu ważności orzeczenia. (dowód: akta kontroli str. 36)

W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek opóźnienia w dostarczeniu orzeczenia o niepełnosprawności. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 18 marca 2015 r. zaliczające niepełnosprawność do stopnia umiarkowanego utraciło ważność z dniem 30 kwietnia 2017 r., a kolejne orzeczenie z 27 listopada 2017 r. pracownik przedłożył w Kuratorium Oświaty w dniu 7 grudnia 2017 r. W związku z tym Kuratorium Oświaty, na podstawie art. 2a ust. 3 ustawy o rehabilitacji, dokonało korekty deklaracji miesięcznych wpłat na PFRON za okres trzech miesięcy (wrzesień, październik, listopad 2017 r.). Po złożeniu deklaracji korygujących łączna kwota nadpłaty za powyższe trzy miesiące wyniosła 4805 zł. Kuratorium Oświaty nie mogło już skorygować deklaracji za miesiące od maja do sierpnia 2018 r. W przypadku, gdyby osoba niepełnosprawna przyniosła orzeczenie bezpośrednio po utracie ważności pierwszego orzeczenia, wpłata na PFRON za miesiące maj-sierpień byłaby niższa o 7196 zł. (dowód: akta kontroli str. 13, 37-40, 61-67, 69-73, 132)

Kurator Oświaty wyjaśnił m.in.: *żaden przepis powszechnie obowiązującego prawa nie zakreśla pracownikowi terminu dostarczenia do zakładu pracy orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, ani nie zobowiązuje go do zachowania trzymiesięcznego terminu pomiędzy kolejnymi orzeczeniami. Potrzeba i czas uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności jest indywidualną decyzją związaną ze stanem zdrowia i jako taka nie podlega kontroli organów państwowych.* (dowód: akta kontroli str. 150)

1.5. Kuratorium Oświaty w 2016 r. dokonało wpłat na PFRON w wysokości 49 708 zł, w 2017 r. w wysokości 28 092 zł, a w pierwszym półroczu 2018 r. – 5839 zł⁸. Wpłaty były dokonywane w terminie określonym w art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji, tj. do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat. (dowód: akta kontroli str. 41-84, 171-172)

1.6. Badanie prawidłowości naliczania wpłat na PFRON przeprowadzone na próbie⁹ wykazało, że rzetelnie (po uwzględnieniu deklaracji korygujących) naliczano wysokość wpłat na PFRON, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o rehabilitacji. (dowód: akta kontroli str. 41-84, 171-172)

1.7. Kuratorium Oświaty nie dokonywało obniżenia wpłat na PFRON, ponieważ nie dokonywało zakupów od pracodawców wskazanych w art. 22 ww. ustawy. (dowód: akta kontroli str. 41-84, 171-172)

Kurator Oświaty wyjaśnił m.in., że dokonywano zakupów na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰ oraz obowiązującego w urzędzie „Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Kuratorium Oświaty w Kielcach”, który określa szczegółowe procedury dokonywania zakupów. (dowód: akta kontroli str. 439-440)

1.8. W celu zapewnienia efektywnego i zgodnego z prawem zarządzania zasobami ludzkimi, zarządzeniem Nr 14/2013 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 31 maja 2013 r. wprowadzono *Program Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Kuratorium Oświaty w Kielcach*. Jeden z elementów ww. programu stanowiła *Procedura przeprowadzania naboru*

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 511, ze zm. (dalej: ustawa o rehabilitacji).

⁸ W styczniu – 0 zł (wpłata za grudzień 2017 r. została dokonana w grudniu), w lutym – 2335 zł, w marcu – 1713 zł, w kwietniu – 643 zł, w maju – 643 zł i czerwcu – 505 zł.

⁹ Badaniem objęto wpłaty za wrzesień, październik i listopad 2016 r., wrzesień, październik, listopad i grudzień 2017 r. oraz za miesiące od stycznia do maja 2018 r.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

osób kandydujących do korpusu służby cywilnej w Kuratorium Oświaty w Kielcach, która była zgodna z przepisami ustawy o służbie cywilnej. (dowód: akta kontroli str. 85-97)

W latach 2016-2018 (I półrocze) przeprowadzono 15 naborów na wolne stanowiska w służbie cywilnej, z czego w sześciu naborach uczestniczyły osoby niepełnosprawne. Na stronie internetowej Kuratorium Oświaty¹¹ zamieszczone były podstawowe informacje o naborach takie jak: numer ogłoszenia, stanowisko na które dokonywany był nabór, wydział, miejscowość oraz linki do listy kandydatów spełniających wymogi formalne, do ogłoszenia o naborze znajdującego się na stronie internetowej KPRM¹² i wyników naboru. Strona Kuratorium Oświaty posiadała udogodnienia dla osób niedowidzących, polegające na możliwości powiększenia czcionki oraz wyświetlania żółtych napisów na czarnym tle, nie posiadała natomiast udogodnień dla osób niedosłyszących w postaci możliwości odsłuchania ogłoszenia lub udostępnienia w tłumaczeniu na język migowy. Strona KPRM, na której znajdowało się ogłoszenie nie miała udogodnień dla osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami wzroku i słuchu. W udostępnionej do kontroli dokumentacji brak było informacji, czy ogłoszenia o naborach udostępniane były w miejscu powszechnie dostępnym w Kuratorium Oświaty.

Ogłoszenia o naborze, znajdujące się na stronie KPRM, zawierały informacje wymagane art. 28 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej. W treści wszystkich 15 ogłoszeń o przeprowadzaniu naboru na wolne stanowiska wskazano, że pierwszeństwo w zatrudnieniu mają osoby niepełnosprawne, co było zgodne z art. 29a ust. 2 ustawy o służbie cywilnej, ponieważ wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w miesiącu poprzedzającym datę upublicznienia ogłoszenia o naborze, był niższy niż 6%.

W dziewięciu ogłoszeniach wskazano, że budynek jest częściowo dostosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo, posiada podjazdy dla wózków przy wejściach do budynku. Wskazano również barierę architektoniczną w postaci niedostosowania toalet do potrzeb osób niepełnosprawnych. Powyższe informacje nie w pełni odzwierciedlały stan faktyczny, ponieważ toalety dla osób niepełnosprawnych znajdowały się na parterze i czwartym piętrze budynku, w którym – na drugim piętrze – miało siedzibę Kuratorium Oświaty oraz w sąsiednim budynku, do którego prowadził łącznik. W pozostałych sześciu ogłoszeniach nie podano żadnych informacji dotyczących warunków pracy istotnych dla niepełnosprawnych, co szerzej opisano w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

Do sześciu naborów na stanowiska w służbie cywilnej¹³ zgłosili się kandydaci będący osobami niepełnosprawnymi, w tym w czterech naborach po jednej osobie, w jednym naborze dwie osoby i w jednym dziewięć osób. Osoby niepełnosprawne spełniały wymogi formalne określone w czterech ogłoszeniach o naborach na wolne stanowiska, w tym w trzech naborach po jednej osobie i w jednym naborze cztery osoby. Przyczyną odrzucenia pozostałych kandydatów było niespełnianie wymogów dotyczących wykształcenia, stażu pracy lub niewyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Po spełnieniu wymogów formalnych, podczas naborów na stanowisko starszego specjalisty (ogłoszenie numer 15605) i sekretarza kierownika jednostki (ogłoszenie numer 7977) osoby niepełnosprawne uzyskały znacznie mniejszą liczbę punktów z testu wiedzy i rozmowy kwalifikacyjnej niż osoby wskazane przez komisję rekrutacyjną, jako najlepsi kandydaci. W naborze (ogłoszenie numer 7284) na stanowisko wizytatora osoba niepełnosprawna, w wyniku uznania jednej z prawidłowych odpowiedzi za błędną podczas sprawdzania testu wiedzy, została niedopuszczona do rozmowy kwalifikacyjnej. W naborze (ogłoszenie numer 6743) na stanowisko starszego specjalisty, osoba niepełnosprawna uzyskała najlepszy wynik z testu ze znajomości przepisów oraz rozmowy kwalifikacyjnej i została zatrudniona. Z poddanych szczegółowemu badaniu sześciu naborów, tj. wszystkich, w których uczestniczyli niepełnosprawni został sporządzony protokół spełniający wymagania określone w art. 30 ustawy o służbie cywilnej. Informacje o wynikach naborów publikowane były na stronie internetowej KPRM, a na stronie Kuratorium Oświaty zamieszczono jedynie link do powyższej informacji. (dowód: akta kontroli str. 87-97, 101-104, 151-165, 397)

¹¹ www.kuratorium.kielce.pl/kuratorium/oferty-pracy-w-kuratorium/.

¹² www.nabory.kprm.gov.pl.

¹³ Wizytator, starszy specjalista, sekretarz kierownika jednostki.

1.9. Kuratorium Oświaty nie korzystało ze środków programu PFRON *Stabilne zatrudnienie – osoby niepełnosprawne w administracji i służbie publicznej*.

Kurator Oświaty wyjaśnił, że przepisy powszechnego prawa nie wskazują na obowiązek korzystania z tego typu środków. Nie znaczy to jednak, że kierownictwo Urzędu nie rozważa możliwości skorzystania z tego programu. (dowód: akta kontroli str. 439-440)

1.10. W okresie objętym kontrolą nie ponoszono wydatków na adaptację pomieszczeń oraz wyposażenie stanowisk pracy dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Kuratorium Oświaty nie korzystało również z instrumentów określonych w art. 26 i 26e ustawy o rehabilitacji, tj. zwrotu określonych w ww. przepisach kosztów w związku z zatrudnianiem osoby niepełnosprawnej przez okres co najmniej 36 miesięcy. (dowód: akta kontroli str. 105)

Kurator Oświaty wyjaśnił, że Kuratorium nie korzystało z instrumentów określonych w art. 26 oraz 26e ustawy o rehabilitacji ze względu na fakt, iż budżet jednostki w pełni zaspakajał potrzeby wynikające z dostosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. (dowód: akta kontroli str. 439-440)

1.11. Podczas narady kadry kierowniczej Kuratorium Oświaty w dniu 26 lutego 2018 r. zostały omówione wyniki badania w ramach projektu *Badanie wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w instytucjach publicznych*, w tym m.in. dotyczące promocji zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz działania na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych. Wskazano również na możliwość nauki języka migowego przez chętnych pracowników, która miała być sfinansowana w 90% przez PFRON. (dowód: akta kontroli str. 167-169)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Kurator Oświaty podczas naboru (numer 7284) na stanowisko wizytatora, w wyniku uznania jednej z prawidłowych odpowiedzi za błędną, nie dopuścił osoby niepełnosprawnej do rozmowy kwalifikacyjnej (drugi etap postępowania), pomimo że osoba podczas testu ze znajomości przepisów (pierwszy etap) uzyskała 60% możliwych do zdobycia punktów, tj. wynik, który zgodnie z § 10 pkt 10 *Procedury przeprowadzania naboru osób kandydujących do korpusu służby cywilnej w Kuratorium Oświaty w Kielcach*¹⁴, dopuszczał kandydata do rozmowy kwalifikacyjnej. W wyniku powyższej pomyłki osoba niepełnosprawna została pozbawiona możliwości ubiegania się o zatrudnienie w drugim etapie postępowania. (dowód: akta kontroli str.87-97, 101-102, 106-116)

Kurator Oświaty wyjaśnił: *sytuacja ta była spowodowana pomyłką, na skutek błędnego sprawdzenia testu, w wyniku której sprawdzający nie zauważył prawidłowej odpowiedzi. Zdarzenie to nie miało jednak związku z niepełnosprawnością kandydata, a wynikało wyłącznie z błędu. W związku z powyższym w Kuratorium Oświaty w Kielcach zostały wdrożone procedury zabezpieczające na przyszłość przed wystąpieniem podobnej sytuacji poprzez wprowadzenie obowiązku sprawdzania i liczenia punktacji przez co najmniej dwóch członków komisji (Zarządzenie w sprawie rekrutacji)*. (dowód: akta kontroli str.147)

W trakcie kontroli NIK, zarządzeniem nr 454/2018 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 7 września 2018 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 14/2013 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 31 maja 2013 r. w sprawie *Programu Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Kuratorium Oświaty w Kielcach* wprowadzono obowiązek sprawdzania testów wiedzy przez co najmniej dwóch członków komisji oraz obowiązek zweryfikowania zgodności punktacji ze stanem rzeczywistym przez przewodniczącego komisji. (dowód: akta kontroli str. 403-404)

2. W Kuratorium Oświaty nie dokumentowano umieszczania ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska pracy oraz wyników naboru w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Kuratorium Oświaty. Uniemożliwiło to sprawdzenie wywiązywania się przez Kuratora Oświaty z obowiązku upowszechniania w powyższy sposób informacji o naborze oraz

¹⁴ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 14/2013 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 31 maja 2013 r.

o jego wyniku, wynikającego z art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej. (dowód: akta kontroli str. 101-104, 170)

Starszy specjalista ds. kadrowych [...] ¹⁵ oświadczyła, że w okresie objętym kontrolą powyższe ogłoszenia były zamieszczane na tablicy ogłoszeń. (dowód: akta kontroli str. 117)

Kurator Oświaty wyjaśnił m.in.: *przepisy powszechnego prawa nie wskazują ani sposobu, ani obowiązku dokumentowania faktu umieszczenia ogłoszenia o naborze w siedzibie urzędu, wskazując jedynie obowiązek jego realizacji, który zgodnie z oświadczeniami Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty był realizowany na bieżąco. Żądanie organu kontrolującego udokumentowania faktu wywieszenia ogłoszenia nie znajduje oparcia w przepisach powszechnie obowiązującego prawa i jest wyrazem działania uznaniowego.* (dowód: akta kontroli str. 145-147)

NIK nie podziela powyższej argumentacji. Postępowanie konkursowe zmierzające do wyłonienia kandydata na stanowisko urzędnicze jest postępowaniem w sprawie z zakresu administracji publicznej, a zgodnie z art. 72 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego ¹⁶ czynności organu administracji publicznej, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, utrwała się w aktach w formie adnotacji podpisanej przez pracownika, który dokonał tych czynności.

NIK zwraca uwagę, że Kurator Oświaty nie zrealizował zalecenia pokontrolnego Wojewody Świętokrzyskiego zamieszczonego w wystąpieniu pokontrolnym PNK-III.431.12.2014 z dnia 3 lipca 2014 r., dotyczącego konieczności dokumentowania zamieszczania ogłoszeń o wynikach naboru na tablicy ogłoszeń, pomimo że pismem KO.III.431.1-2.2014 z 14 lipca 2014 r. zobowiązał się do dokumentowania działań potwierdzających upublicznianie w siedzibie Kuratorium Oświaty informacji dotyczących procesu naboru na wolne stanowiska pracy. (dowód: akta kontroli str. 118-131)

Kurator Oświaty, w złożonych wyjaśnieniach, nie wskazał przyczyn niezrealizowania zalecenia pokontrolnego Wojewody Świętokrzyskiego. (dowód: akta kontroli str. 439-440)

3. Kurator Oświaty, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 28 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, nie upowszechniał informacji o wolnych stanowiskach pracy przez umieszczenie ogłoszenia o naborze, zawierającego dane określone w art. 28 ust. 2 ustawy, w Biuletynie Informacji Publicznej Kuratorium Oświaty. W latach 2016-2018 na powyższej stronie internetowej ograniczano się jedynie do zamieszczenia podstawowych informacji, dotyczących numeru ogłoszenia, nazwy stanowiska pracy, nazwy działu, w którym się znajduje, terminu do kiedy należy składać dokumenty, miejscowości wykonywania pracy oraz link do pełnej treści ogłoszenia, które znajdowało się na stronie KPRM. Na stronie internetowej Kuratorium Oświaty nie zamieszczono następujących informacji wynikających z art. 28 ust. 2 ustawy:
- wymagań związanych ze stanowiskiem pracy zgodnie z opisem danego stanowiska, ze wskazaniem, które z nich są niezbędne, a które dodatkowe;
 - zakresu zadań wykonywanych na stanowisku pracy;
 - informacji o warunkach pracy na danym stanowisku pracy;
 - informacji, czy w miesiącu poprzedzającym datę upublicznienia ogłoszenia wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w urzędzie, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wynosi co najmniej 6%;
 - wskazanie wymaganych dokumentów. (dowód: akta kontroli str. 101-104, 158-165)

Kurator Oświaty wyjaśnił m.in., że *nie stanowiło to jednak problemu w dostępie do treści ogłoszenia i nie stanowiło istotnego utrudnienia, gdyż powodowało jedynie konieczność*

¹⁵ Tajemnica ustawowo chroniona: art. 5 ustawy o dostępie do informacji publicznej (ze względu na prywatność osoby fizycznej).

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.

dodatkowego kliknięcia w link, który otwierał pełną treść ogłoszenia na stronie KPRM. (dowód: akta kontroli str. 146-147)

W trakcie kontroli NIK (7 września 2018 r.) zamieszczono na stronie internetowej Kuratorium Oświaty ogłoszenia o badanych naborach, zawierające wszystkie informacje wynikające z art. 28 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej. (dowód: akta kontroli str. 409-413)

4. Kurator Oświaty w ogłoszeniach o naborach numer 1255, 1257, 1264, 1313, 1944, 2206 nie zamieścił żadnych informacji dotyczących dostosowania budynku i stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ogłoszenia te nie zawierały informacji dotyczących dostosowania budynku dla osób niepełnosprawnych, w tym dotyczących zastosowania podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, dostosowania toalet dla osób niepełnosprawnych ruchowo, wind dla osób niedowidzących oraz występujących barier architektonicznych. Natomiast w ogłoszeniach o naborach numer 6743, 7284, 7301, 7977, 7986, 9280, 14221, 14379, 15605 wpisano nierzetelne informacje dotyczące warunków pracy, poprzez wskazanie bariery architektonicznej, polegającej na braku toalet dla osób niepełnosprawnych, pomimo że toalety takie znajdowały się na parterze i czwartym piętrze¹⁷ oraz na parterze w sąsiednim budynku, który był połączony łącznikiem z budynkiem, w którym mieści się siedziba Kuratorium Oświaty. (dowód: akta kontroli str. 101-104, 151-157, 397)

Powyższe świadczy o nieprawidłowej realizacji obowiązku określonego w art. 28 ust. 2 pkt 4a ustawy o służbie cywilnej, stanowiącym, że ogłoszenie o naborze powinno zawierać informację o warunkach pracy na danym stanowisku pracy.

Kurator Oświaty nie wyjaśnił przyczyn niezamieszczania w ogłoszeniach o naborach numer 1255, 1257, 1264, 1313, 1944, 2206 żadnych informacji dotyczących dostosowania budynku i stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Natomiast odnośnie podawania informacji o braku w budynku toalet dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych wyjaśnił m.in., że *Świętokrzyski Kurator Oświaty nie posiadał stosownej wiedzy dotyczącej informacji, że toaleta taka znajduje się w sąsiednim budynku połączonym z budynkiem Kuratorium łącznikiem. W związku z powyższym skierowane zostało pismo do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego celem ustalenia stanu faktycznego, tj. udogodnień dla osób niepełnosprawnych i możliwości korzystania z nich przez pracowników zatrudnionych w sąsiednim budynku. W kolejnych naborach informacje pozyskane od ŚUW zostaną wykorzystane do przeprowadzenia naboru.* (dowód: akta kontroli str. 147)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że działania Kuratorium Oświaty ograniczające się do wskazywania w ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska pracy informacji o pierwszeństwie w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, nie były wystarczające i mogły się przyczynić do nieuzyskania wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych co najmniej na poziomie 6%. W ostatnich trzech latach Kuratorium Oświaty nie prowadziło z własnej inicjatywy żadnych działań dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych, wykraczających poza standardowe działania wymagane przepisami ustawy o służbie cywilnej.

Zdaniem NIK, zaniechanie takie w stosunku do osób niepełnosprawnych może utrudniać im – w oddziaływaniu z różnymi innymi barierami (architektonicznymi, społecznymi i psychologicznymi) – pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami. Przeciwdziałaniu takim tendencjom służyło ratyfikowanie przez Polskę 6 września 2012 r. *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*¹⁸, która w art. 27 uznała prawo osób niepełnosprawnych do pracy, na zasadach równości z innymi osobami oraz zobowiązała do zagwarantowania i popierania realizacji ich prawa do pracy między innymi poprzez popieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych w sektorze publicznym oraz zdobywania przez nich doświadczenia zawodowego. Podobnie ujęto to w § 1 pkt 6 Karty praw osób niepełnosprawnych¹⁹, gwarantując osobom niepełnosprawnym m.in. prawo do

¹⁷ Kuratorium Oświaty znajduje się na drugim piętrze.

¹⁸ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

¹⁹ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475).

niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami. Wprawdzie prowadzona w omawianym okresie polityka kadrowa Kuratorium Oświaty była zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, lecz okazała się nieskuteczna i niewystarczająca do pozyskania do pracy osób niepełnosprawnych, bowiem wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych na koniec czerwca 2018 r. wyniósł tylko 5,4%.

Kurator Oświaty odnośnie przyczyn niskiego poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych wyjaśnił m.in., że *Kuratorium Oświaty nie ma wpływu na ilość osób niepełnosprawnych składających swoje oferty w procedurach naboru. (...) W ocenie Kuratorium podstawowym problemem w naborach przeprowadzanych przez Kuratorium Oświaty okazały się niska liczba niepełnosprawnych kandydatów do pracy, jak również ich niewystarczające przygotowanie i doświadczenie zawodowe. Należy wspomnieć również o niskim poziomie wynagrodzenia pracowników, które często nie jest wystarczające dla osób biorących udział w naborze. (...) Jednocześnie jeden z pracowników zmienił miejsce pracy ze względu na niskie uposażenie pracowników służby cywilnej, co obniżyło wskaźnik do poziomu poniżej 6%.* (dowód: akta kontroli str. 148)

Przyjęcie w praktyce takiego podejścia mogło być jednak przyczyną sytuacji, w której nie rozpoznano w pełni zasobów osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędach pracy w Kielcach, nie zainicjowano współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na ich rzecz i nie skorzystano z potencjału uczelni wyższych. W konsekwencji mogło to być także przyczyną tego, że w dziewięciu na 15 ogłoszonych przez Kuratorium Oświaty naborów nie uczestniczyła osoba niepełnosprawna.

Zdaniem NIK, zwiększenie intensywności działań Kuratorium Oświaty w kierunku upowszechniania wiedzy na temat możliwości zatrudnienia w Kuratorium Oświaty osób niepełnosprawnych, mogłoby przynieść pozytywny efekt i w przyszłości skutkować podniesieniem poziomu wskaźnika zatrudnienia tych osób.

Ocena cząstkowa

Kuratorium Oświaty w ostatnich trzech latach nie podejmowało z własnej inicjatywy działań zmierzających do zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ograniczając się jedynie do publikowania ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska, na podstawie ustawy o służbie cywilnej. Pomimo tego w okresie objętym kontrolą wzrosło zatrudnienie i wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W ogłoszeniach wskazywano na pierwszeństwo w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. W ogłoszeniach o naborze podawano nierzetelne informacje o warunkach pracy, istotnych dla osób niepełnosprawnych. Podczas postępowania rekrutacyjnego, na skutek błędnego sprawdzenia testu wiedzy wyeliminowano z postępowania osobę niepełnosprawną. Ogłoszenia o naborze zamieszczane na stronie Kuratorium Oświaty zawierały jedynie podstawowe informacje oraz link do pełnego ogłoszenia zamieszczonego na stronie internetowej KPRM. Nie dokumentowano umieszczania ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska pracy oraz wyników naboru w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Kuratorium Oświaty. Wpłaty na PFRON dokonywane były prawidłowo.

2. Przestrzeganie praw pracowników niepełnosprawnych²⁰

Opis stanu faktycznego

Z równoległe przeprowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach (dalej „PIP”) – w porozumieniu z NIK – kontroli przestrzegania przez pracodawców przepisów w zakresie uprawnień osób niepełnosprawnych oraz spełniania warunków dotyczących przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób wynika, że w Kuratorium Oświaty obowiązywał jednomiesięczny okres rozliczeniowy czasu pracy. Ewidencję czasu pracy prowadzono w formie indywidualnej karty ewidencji czasu pracy prowadzonej elektronicznie z możliwością uzyskania wydruku. Jedna osoba niepełnosprawna złożyła wniosek o wyrażenie zgody na niestosowanie przepisów art. 15 ustawy o rehabilitacji²¹

²⁰ Ustalenia w punktach 2.1.-2.3. na podstawie protokołu kontroli nr rej. 050100-5310-K073-PI/18 z 21 września 2018 r. przeprowadzonej przez Okręgowego Inspektora Pracy w Kielcach, zgodnie z porozumieniem zawartym 25 kwietnia 2005 r. pomiędzy Najwyższą Izłą Kontroli a Państwową Inspekcją Pracy.

²¹ Przepis ten stanowi m.in., że czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo oraz że osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.

pozytywnie zaopiniowany przez lekarza medycyny pracy jedynie w części dotyczącej zgody na pracę w godzinach nadliczbowych. Pracownica świadczyła pracę w godzinach nadliczbowych sporadycznie w związku z zadaniami realizowanymi poza siedzibą pracodawcy w ramach limitów ustalonych w przepisach prawa pracy. Pracę w godzinach nadliczbowych rekompensowano poprzez udzielanie czasu wolnego na podstawie pisemnych wniosków tej pracownicy. Pozostali pracownicy niepełnosprawni zatrudniani byli w czasie pracy nieprzekraczającym obowiązującego wymiaru, bez pracy w godzinach nadliczbowych lub w porze nocnej. W przypadku pracownika z orzeczoną umiarkowaną stopniem niepełnosprawności wymiar czasu pracy nie przekraczał 7 godzin dobowo i 35 godzin tygodniowo. Pracownicy niepełnosprawni zostali w formie pisemnej poinformowani o przysługującym prawie do dodatkowej przerwy wliczanej do czasu pracy trwającej 15 minut. Pracownicy niepełnosprawni z orzeczoną umiarkowaną stopniem niepełnosprawności zostali w formie pisemnej poinformowani o przysługującym prawie do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym oraz w celu wykonania badań specjalistycznych wymienionych w ustawie.

Wymiar urlopu wypoczynkowego ustalono prawidłowo na podstawie dostarczonych świadectw pracy z poprzednich miejsc zatrudnienia. Kurator Oświaty Kazimierz Mądzik na dzień 21 września 2018 r. nie wykorzystał 6 dni urlopu, do którego prawo nabył w 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 414-436)

Na podstawie art. 11 pkt 8 w związku z art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy²², Inspektor Pracy wniósł o jak najszybsze udzielenie Kazimierzowi Mądzikowi urlopu wypoczynkowego, do którego prawo nabył w roku 2017. (dowód: akta kontroli str. 414-436)

2.1. Przystosowanie obiektów i pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych zatrudnionych na kontrolowanych stanowiskach pracy stosownie do wymagań dotyczących stopnia i rodzaju niepełnosprawności nie było wymagane. Stopień i rodzaj niepełnosprawności pracowników zatrudnionych na kontrolowanych stanowiskach pracy nie wymagał używania urządzeń pomocniczych lub pomocy innych osób przy poruszaniu się i korzystaniu z pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych. (dowód: akta kontroli str. 414-436)

2.2. W Kuratorium Oświaty zapewniono wyposażenie stanowisk pracy pracowników niepełnosprawnych z uwzględnieniem ich potrzeb, biorąc pod uwagę specyfikę techniczną i technologiczną wykonywanej pracy. Uwzględniając stopień i rodzaj niepełnosprawności zatrudnianych pracowników nie było konieczne indywidualne dostosowywanie stanowisk pracy do potrzeb związanych z istniejącą niepełnosprawnością sprawności ruchowej. (dowód: akta kontroli str. 414-436)

2.3. Zgodnie z postanowieniami obowiązujących w badanym okresie regulaminów organizacyjnych Kuratorium Oświaty²³, sprawowanie kontroli wewnętrznej w jego komórkach organizacyjnych należało do – działających w zakresie swoich uprawnień – Kuratora Oświaty, wicekuratora, kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych oraz do innych wyznaczonych przez Kuratora pracowników. (dowód: akta kontroli str. 185-186, 193, 208-210, 224-225, 238-240, 254-255, 269-270, 283-284)

Problematyka z zakresu przestrzegania praw pracowników niepełnosprawnych (m.in. dotyczących czasu pracy, dodatkowej przerwy, dodatkowego urlopu wypoczynkowego, płatnego zwolnienia od pracy) oraz warunków ich pracy (m.in. przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób) nie była, w okresie objętym kontrolą, przedmiotem zainteresowania kontroli wewnętrznej prowadzonej w Kuratorium Oświaty. (dowód: akta kontroli str. 337-347)

²² Dz. U. z 2018 r. poz. 623, ze zm.

²³ Tj. obowiązującym do 30 kwietnia 2016 r. regulaminem przyjętym zarządzeniem Nr 8/2014 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z dnia 24 stycznia 2014 r., a następnie: obowiązującym od 1 maja do 7 sierpnia 2016 r. regulaminem przyjętym zarządzeniem Nr 11/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r., obowiązującym od 8 sierpnia 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. regulaminem przyjętym zarządzeniem Nr 341.2016 z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz obowiązującym od 2 lutego 2017 r. regulaminem przyjętym zarządzeniem Nr 11/2017 z dnia 31 stycznia 2017 r.

Odnośnie przyczyn nieobejmowania wskazanej problematyki działaniami z zakresu kontroli wewnętrznej Kurator Oświaty Kazimierz Mądzik wyjaśnił, że w jego ocenie nie było takiej potrzeby, gdyż *pracownicy z orzeczeniem o niepełnosprawności stanowią ok. 5% stanu kadry, w związku z tym wszelkie sytuacje związane z ich potrzebami były rozwiązywane na bieżąco. Zgłaszane wnioski (...) były i są pozytywnie rozpatrywane w momencie ich przedłożenia. Dotyczy to zarówno uprawnień dotyczących zwolnienia od pracy jak również przystosowania stanowisk pracy do potrzeb tych osób.* (dowód: akta kontroli str. 400)

Również starszy specjalista ds. BHP, wykonujący w Kuratorium Oświaty zadania służby BHP, nie prowadził czynności dotyczących warunków pracy zatrudnionych w nim niepełnosprawnych pracowników i przestrzegania ich praw w tym zakresie, gdyż – jak wyjaśnił – *stopień niepełnosprawności zatrudnionych osób tzn. brak ograniczeń w poruszaniu się nie wymagał podejmowania działań w kierunku likwidacji barier na stanowiskach pracy lub w pomieszczeniach socjalno-higienicznych poprzez dostosowywanie pomieszczeń dla potrzeb pracowników z takimi ograniczeniami.* (dowód: akta kontroli str. 350-353)

Do połowy 2018 r. w Kuratorium Oświaty nie prowadzono audytu wewnętrznego, gdyż kwoty ujętych w planie finansowym dochodów i wydatków nie osiągały, obligującej do jego podjęcia, wysokości ustalonej w art. 274 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁴. (dowód: akta kontroli str. 354)

2.4. Państwowa Inspekcja Pracy nie przeprowadzała w Kuratorium Oświaty kontroli w zakresie przestrzegania praw oraz warunków pracy niepełnosprawnych pracowników w okresie objętym kontrolą. (dowód: akta kontroli str. 356-358)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie Państwowa Inspekcja Pracy stwierdziła nieprawidłowość opisaną w wystąpieniu z dnia 21 września 2018 r., polegającą na nieudzieleniu urlopu wypoczynkowego Kazimierzowi Mądzikowi, Kuratorowi Oświaty, do którego prawo nabył w roku 2017, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²⁵. (dowód: akta kontroli str. 414-436)

Kurator Oświaty wyjaśnił m.in., że *zakres zadań Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty nakłada na tę funkcję w okresie września i października (a więc początku roku szkolnego) szereg działań, które są niezbędne do wykonania. Dotyczy to m.in. narad w Ministerstwie Edukacji Narodowej, spotkań z dyrektorami placówek oświatowych, udziału w konferencjach i uroczystościach państwowych. Urlop jest udzielany w miarę możliwości i zostanie wykorzystany w najbliższym czasie.* (dowód: akta kontroli str. 440)

Wniosek zawarty w wystąpieniu Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 21 września 2018 r. o jak najszybsze udzielenie urlopu wypoczynkowego Kuratorowi Oświaty nie został zrealizowany. (dowód: akta kontroli str. 440)

Ocena częściowa

W Kuratorium Oświaty stanowiska pracy były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Prawa pracowników niepełnosprawnych odnoszące się do czasu pracy, urlopów, przerw w pracy i płatnego zwolnienia od pracy były respektowane. Jedynie Kurator Oświaty nie wykorzystał zaległego urlopu wypoczynkowego, do którego prawo nabył w 2017 r.

3. Działania w zakresie dostosowania budynku – miejsca wykonywania pracy – do potrzeb osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

W badanym okresie siedzibą Kuratorium Oświaty był – zlokalizowany przy al. IX Wieków Kielc 3 – budynek stanowiący własność Skarbu Państwa, znajdujący się w trwałym zarządzie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej: ŚUW). Wykorzystywane przez Kuratorium Oświaty pomieszczenia, w tym lokale na drugim piętrze budynku „C”, zostały mu oddane

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 917, ze zm.

w używanie na podstawie umowy użyczenia²⁶. Ponadto w strukturze Kuratorium Oświaty funkcjonowało siedem oddziałów zamiejscowych: przez cały okres objęty kontrolą – w Sandomierzu, Starachowicach i Jędrzejowie, od 1 maja 2016 r. – w Busku-Zdroju, Ostrowcu Świętokrzyskim i Włoszczowie, od 8 sierpnia 2016 r. – w Staszowie. Każdy z tych oddziałów, na podstawie stosownej umowy, korzystał z pomieszczeń w budynkach należących do innych podmiotów. (dowód: akta kontroli str. 185, 197, 199-200, 208-209, 230, 238-239, 261, 269-270, 289, 359-386, 391)

Z informacji uzyskanej w toku kontroli z ŚUW wynika, że budynek będący siedzibą Kuratorium Oświaty i miejscem wykonywania pracy przez zatrudnione w nim osoby dostosowany jest do potrzeb niepełnosprawnych tylko częściowo. W szczególności – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie²⁷ – na parkingach przed budynkiem wyodrębnione są, posiadające wymagane wymiary (tj. szerokość 3,6 i długość 5,0 m), miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych; drzwi wejściowe do budynku „C” i wewnętrzne drzwi ogólnodostępnych pomieszczeń mają odpowiednią szerokość i wysokość (tj. odpowiednio co najmniej 0,9 m i 2,0 m), a ich położenie oraz kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiają dogodne warunki ruchu osobom niepełnosprawnym; kabina dźwigu osobowego posiada właściwe wymiary (tj. szerokość 1,27 m i długość 1,43 m), poręcze na odpowiedniej wysokości (tj. 0,9 m) oraz tablicę przyzywową z przyciskami oznakowanymi dla osób niewidomych i wyposażoną w informację głosową. Stosownych wymogów nie spełniają drzwi do używanych przez Kuratorium Oświaty pomieszczeń biurowych (ich szerokość to 80 cm, przy wymaganej 90 cm), wysokość na jakiej umieszczona jest tablica przyzywowa w dźwigu osobowym (jest to od 91 cm do 125 cm, przy wymaganym przedziale 80-120 cm) oraz dwie znajdujące się w budynku „C” – na parterze i czwartym piętrze – zaadaptowane dla niepełnosprawnych toalety (zapewniające przestrzeń manewrową o wymiarach od 1,10 m do 1,40 m, przy wymaganej wynoszącej co najmniej 1,5 m x 1,5 m). Zarówno badania okresowe jak i przeglądy konserwacyjne dźwigu osobowego przeprowadzane były przez ŚUW z częstotliwością przewidzianą przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego²⁸. (dowód: akta kontroli str. 393-398)

Z informacji przekazanej przez ŚUW wynika również, że ani w latach 2016-2018, ani wcześniej – na etapie planowania i/lub prowadzenia w budynkach przy al. IX Wieków Kielc 3 remontu związanego z ich termomodernizacją – Kurator Oświaty nie zwracał się z pismami dotyczącymi kwestii dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczeń przeznaczonych na działalność Kuratorium Oświaty czy budynku, w którym się one znajdują. (dowód: akta kontroli str. 394, 396)

Zapytany o przyczyny braku zainteresowania kierownictwa Kuratorium Oświaty problematyką związaną z ewentualnym dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych użyczanych od ŚUW pomieszczeń i budynku, w którym się one znajdują, Kurator Oświaty Kazimierz Mądzik stwierdził, że nie jest w stanie wyjaśnić dlaczego poprzednie kierownictwo – na etapie planowania/prowadzenia remontu budynku – nie występowało do ŚUW z pismami dotyczącymi dostosowania go do potrzeb osób niepełnosprawnych, natomiast w okresie objętym kontrolą nie występował w tej sprawie, gdyż – uznając, że służby Wojewody Świętokrzyskiego znają obowiązujące przepisy – nie widział konieczności interwencji w tym zakresie, czego nie można interpretować jako braku zainteresowania. Dodał również: *Nie znaczy to jednak, że kwestie te nie były poruszane podczas rozmów prowadzonych z dyrektorem BAG ŚUW²⁹. Z rozmów tych wynikało, że inwestycja ta wprowadziła rozwiązania dotyczące dostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, dotyczyło to podjazdów, drzwi rozsuwanych, wind oraz toalet.* (dowód: akta kontroli str. 400-401)

²⁶ Na podstawie zawartej 24 listopada 2015 r. umowy nr 5/U/KO/15 ŚUW użyczał Kuratorium Oświaty 37 pomieszczeń (34 biurowe i 3 gospodarcze), a na podstawie zawartej 23 marca 2016 r. umowy nr 3/U/KO/16 – 38 pomieszczeń (34 biurowe i 4 gospodarcze).

²⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm.

²⁸ Dz. U. Nr 193 poz. 1890.

²⁹ Biuro Administracyjno-Gospodarcze ŚUW.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny działalności kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnioskuje o:

1. Przedstawianie w ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska pracy w Kuratorium Oświaty rzetelnych informacji o warunkach pracy osób niepełnosprawnych na danym stanowisku pracy.
2. Przestrzeganie obowiązku zamieszczania w Biuletynie Informacji Publicznej Kuratorium Oświaty ogłoszeń o naborze, zawierających wszystkie informacje wymagane art. 28 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej.
3. Dokumentowanie zamieszczania w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie Kuratorium Oświaty ogłoszenia o naborze oraz jego wyników.
4. Zrealizowanie wniosku pokontrolnego zawartego w wystąpieniu Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 21 września 2018 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, października 2018 r.

Kontrolerzy

Piotr Fatalski

Główny specjalista kontroli państwowej

.....

Barbara Jaros

Starszy inspektor kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

Dyrektor

Grzegorz Walendzik

.....

³⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.